

PARENTESEN

december 2019 nr 9

www.pargas.sfpension.fi

Innehåll

Släktforskning i tidens anda	s 2
Presentation av släktforskningen	s 3
Jazzens historia	s 4
Presentation av ny styrelsemedlem	s 5
Styrelsen sammansättning och funktionärer	s 6
Hobby- och programgrupper	s 7
Resor	s 8
Ordförandens spalt	s 9
Stavvandringarna 2019	s 10

*God Jul
O
Gott Nytt År*

Foto: Barbro Lauren Fotoklubben

Släktforskning i tidens anda.

Min morfar, Sigfrid Sonntag, föddes 1878 i Barösund, Ingå, som son till en skeppstimmerman och torpare i Werkvik torp i Tjudas i Espings by (enligt kyrkböckerna).

Då jag i juli bläddrade i min mosters ordentliga fotoalbum och hittade en sida där det stod ”Barösund 1932” och där foton visade henne och min mamma framför ett torp med säregna fönster, blev jag nyfiken på om jag skulle kunna hitta detta torp nu 87 år senare. Jag sökte på FaceBook efter någon sida som berörde orten Barösund. Det var inte svårt att hitta och jag kontaktade administratören för sidan och undrade om jag kunde få sätta in foton och en förfrågan om torpet finns kvar. Det gick bra och jag infogade sex foton i FaceBook med frågan om någon kände igen torpet eller gårdstunet och viken kring det.

Efter fem minuter kom första spekulationen om vilken holme som månntro syntes i bakgrunden... Jag lämnade datorn och kände mig missmodig – kanske tidsavståndet är för stort och torpet har förfallit och försvunnit

Då jag en timme senare utan förväntningar gick tillbaka till datorn – mötte jag morfars blick !! – ett fotografi av en ung stilig man, som jag aldrig sett tidigare. Men visst var det morfar – så var där ett foto till och ett foto till av hans far, timmermannen Carl Gustaf (död 1918)! Å vilken överraskning. En helt otrolig våg av värme gick genom mig då jag började bena i de över tjugo kommentarerna som kommit på mina torpfotografier.

Det var Barösunds byrådsordförande Anders Holmberg, vars mormor hade bott i Tjudas och i sitt fotografialbum satt in foton av grannarna Carl Gustaf och Sigfrid (och hade skrivit namn på foton!). Så nu kunde hennes dotterson besvara min fråga om var mina förfäder levat.

Jag fick veta att torpet finns kvar! och nu heter Bengtstorp och används som sommarbostad. Torpet finns på en smal och lång udde i Espingsviken. Mitt emot Bengtstorp finns området Skeppsdal – där morfarsfar antagligen arbetade med skeppsbyggnad då han inte seglade ute som timmerman på segelfartyg. Han blev hemma för gott då hustrun dog och tre barn före henne hade gått ur tiden. Endast sonen Sigfrid fanns kvar i hemmet.

”Kom hit och titta” inbjöd Anders Holmberg. Det tog bara bråkdelen av en sekund för mig att svara: ”Jo, jag kommer”.

I september åkte jag till vackra Barösund. Där hade jag aldrig varit. Jag hade träff med Anders Holmberg, som vänligen tog mig till gårdstunet i nuvarande Bengtstorp. Allt var förstås annorlunda, vegetationen annan, trädbeståndet föryngrat, båtarna i stranden andra. Men tunet, omgivningen, vattnet, vikarna var de samma som då morfar var pojke och undrade över hur hans liv skulle forma sig.

Torpet har fått ny stenfot, taket är lyft, det mesta säkert förnyat – kanske helt ombyggt – men fönstren med den förunderliga rutindelningen är kvar.

Gunnel Jansson

Presentation av hobbygrupperna

Redaktionen fortsätter sin serie där vi presenterar våra hobbygrupper för att ge föreningens medlemmar en bättre bild av vad de olika grupperna sysslar med. I detta nummer av Parentesen presenterar Gustav Sundström **Släktforskningen**.

Släktforskning – Svarar på frågan -Vem är du?

Släktforskarna har, sedan våren 2018, med stor flit träffats regelbundet varannan tisdag kl. 13 - 15 på Seniorum. Vi är vanligen mellan 10-15 personer som sammankommer då. Där behandlar vi tillsammans och under lediga former, aktuella och mer eller mindre akuta frågor som kommer upp.

Allt ifrån: Hur börjar jag? Hur ska jag forska? Måste man ha en dator? Kan man göra det hemma, på nätet? Var hittar jag uppgifter om släktingar/förfäder? Vad kostar det? Vad menas med släktforskningsprogram? Hur får jag ett släktforskningsprogram? Databaser? Hur laddar man ner ett program? DNA släktforskning, pris, beställning och analys av resultaten. Därtill frågor om Landsarkivet i Åbo, Riksarkivet, Sveriges Riksarkiv, Åbo stadsarkiv med bl.a. Magistratens i Åbo arkiv, samt frågor om emigranter i Sverige och USA m.m. När dagens akuta problem är lösta så har vi vanligen tittat närmare på någon av släktforskningens olika källor. Däribland kyrkböckerna med kommunionboken, dopboken, vigselboken och böckerna över döda och begravda samt längder över konfirmander, församlingens ut- och inflyttade. Dessutom mantalslängderna; häradsrätternas protokoll med bouppteckningar. Militära rekryterings rullor, polisens Adressregister, FPAs personkort, gravstensdatabaser, Statens Järnvägars matriklar, m.fl.

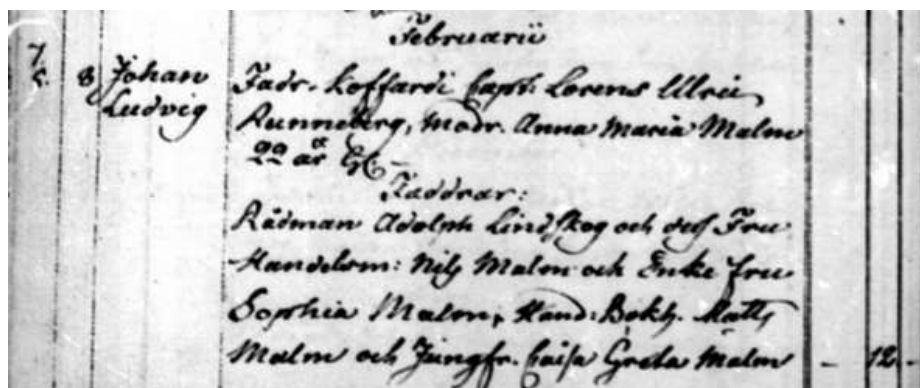
Efter ca en timmes arbete tar vi paus och intar kaffe med kex, inför andra halvleken.

Släktforskarna i gruppen arbetar mot olika mål. En del börjar med sin egen antavla, dvs. ut-reder förfäder både på fäderne och moderne linjerna. Andra kompletterar en gammal utredning med anorna på modernet. Någon kan söka efter uppgifter om vem eller vilka som tidigare bott i det som är deras hus.

I gruppen finns sådana som släktforskat tidigare såväl som sådana som just har börjat. Ibland har någon av deltagarna presenterat delar av sin forskning, eller en hel forskning och emellanåt bidrar någon med ett knepigt problem eller en otrolig lösning på ett svårt och segt problem. Många spännande och varierande livsöden har berörts under åren.

”Anmärkningar” i en Järnvägsatrikel

Om datum för hans födelse tvistar man. Vi firar den 5 och han är döpt den 8, det är klart!
Välkommen med och hitta dina rötter!

Jazzens historia. Seniorföreläsning den 27 november med Nicke Packalén.

Tretton högtintresserade åhörare, satt ½ timme över tiden och njöt av en intressant föreläsning i jazzens historia. Föreläsaren Nicke Packalén är lärare i svenska och Pargas-bo sedan 4 år och bl.a. dirigent för Pargas Amatörorkester.

Medan Bryggans IT-anordning ”körs in” lyssnar vi på ett suggestivt inledningsstycke: *Pat Metheny Group: Au lait* (1982), som enligt publiken låter som en blandning av elektroniska och ”riktiga” instrument (gitarr, piano, bas, trummor, syntetisator=synt). Är enligt Nicke ett prov på standard jazz från den moderna jazzens tid.

Med nästa låt *Miles Davis: Bye, Bye Blackbird*, 1956 är vi i centrum av jazzens historia med en mycket vanlig ensemble: kvintetten, här med Davis på sordintrumpet och tenorsax John Coltrane, piano, bas, trummor. Vi kan tydligt urskilja den bekanta melodin av Ray

Henderson. Detta är ett typexempel på standard jazz: kompet håller strukturen 32 takter tema, följt av 32 takter solon av varje instrument; trumpet, saxofon, piano, trumpet och till sist 32 takter tema.

Jazzens bakgrund. Slavimporten från Västafrika till USA på 1600-talet som upphörde 1865 då Nordstaterna segrade i inbördeskriget. I musikalisk mening blev det ett möte mellan Afrika–Amerika–Europa; det afrikanska mötte den europeiska kulturen i Amerika.

Nicke hade delat ut en lista över Afro-amerikansk musik och dess utveckling, uppgjord 1980-89 av dr Portia K. Maulsby, kvinnlig etnomusikvetare vid Indiana University. Listan går från 1600-talet till 1980-talet och är uppdelad i sakrala (från *spirituals* till *gospel*) och världsliga musikstilar med ”jazziga” förtecken, icke-jazziga och typisk jazz. Tidigaste ”icke-jazz” uttryck är *calls* (senare *blues*), *cries*, *shouts*; alla ”rop” avsedda som underhållning under arbetets gång på bomullsfälten. Hit hör även *fieldhollers*, *worksongs* – för att ackompanjera ett tråkigt arbete. Jazzrytmer förekommer tidigt i afroamerikansk dansmusik, s.k. synkoperad musik. **Synkop** är en förskjutning av betoningen inom en takt, dvs. betoning på ett annat ställe än i den normala pulsen.

Ragtime och blues, som även användes i lantlig marsch- och begravningsmusik, är exempel på icke-jazz, från tiden före ”jazzen” i slutet av 1800-talet.

Vi fick höra en sorgmodig **blues** av *Robert Johnson: ”Sweet Home Chicago”*, 1936, sång till gitarrkomp och ett prov på **ragtime**, *Scott Joplins ”Maple Leaf Rag”*, bekant från Charlie Chaplins filmmusik.

Jazzen ”föddes” kring sekelskiftet 1800-1900.

Dittills har det handlat om gehörsmusik, man kunde inte skriva noter. Bara i Europa tillämpade man notskrift. Det finns heller inga inspelningar från jazzens första tid, först 1916 gjordes den första jazzinspelningen.

Jazzen föddes i New Orleans, Louisiana, på 1920-talet, anses det populärt, fastän det inte riktigt stämmer säger Nicke. Kan det ha att göra med att *Louis Armstrong* föddes där 1901, dog i New York 1971. Vi fick höra honom i *”West End Blues”* 1928, långsamt på trumpet, ibland kornett, och lågmäld sång och bandet *His Hot Five* på klarinett, trombon, trummor och piano vars ”walking base” håller rytmen. En härlig klassiker!

VAD ÄR JAZZ, TYCKER NI? frågar Nicke

Vi föreslår: 1) inte så vacker, mjuk musik som Armstrong just, snarare lite råare 2) synkopering 3) typiska instrument: klarinett, kornett, tuba 4) improvisation

Jazzens **typiska drag** är avancerade harmonier, sväng, ”call and response” (när trumpetens melodi fångas upp av ett annat instrument eller hela ensemble), ”blue notes” dvs. noter mellan två toner, rytm och polyrytmik, improvisation eller spontan komposition.

Vi serverades **Big band swing** med *Count Basie Big Band: ”In a Mellow Tone”* skriven av Duke Ellington från en live inspelning i Köpenhamn. Fem saxofoner, introt på piano, volymen varierar, call and respons. Freddy Greene på gitarr, spelar jämn ¼ takt. Skön musik!

Andra jazzstilar är **bebop** från 1940-50-talen. Nu är vi borta från dansgolvet, det är många toner i rask följd. Som exempel hör vi *Charlie Parker i "Confirmation" 1953*, på altsaxofon, medverkande piano, bas och trummor. **Cool** i början av 1950-talet utmärks av en annan energi, mera lågmäld, mest spelad av vita musiker. Vi hörde *Gerry Mulligan & Chet Baker i "Festive Minor" 1953* på barytonsaxofon resp. trumpet, dessutom bas och trummor. The Gerry Mulligan Quartet verkade bara ett år (1952-53) men dess inflytande lever kvar än i dag.

Det finns också **hard bop** från mitten av 1950-talet med inflytande från blues och gospel, ett uttryck för mognad bebop. Ex. *John Coltrane: "Giant Steps" 1959* på tenorsaxofon inledde en ny era, ett nytt "evangelium", utmärks av otroligt snabbt spel, pianosolot har svårt att hänga med. 1950-talet var en guldgruva för jazzen, inspelningstekniken blev bättre, jazzen utvecklades.

Miles Davis' "So what" 1959, för sextett med bl.a. John Coltrane saxofon och Bill Evans på piano presenterar för oss begreppet **modal jazz** (med två ackord) och är en av jazzens mest kända låtar.

En härlig upplevelse blev det att höra *Oscar Petersons "C Jam Blues" 1964*, 9 min live från en konsert i Köpenhamn. Stycket spelades som "encore" efter själva konserten. Peterson inleder

med pianosolo, Ray Brown på bas och Ed Thigpen på trummor tar vid, Peterson sjunger och gnolar till sitt spel, torkar upprepat svetten, skrattar, har "call and respons" med basen. Ytterligare jazzstilar är **fri jazz eller modern jazz** från 1960-talet samt **fusionsjazz** som innebär **elektrifiering, elgitarr, el-piano**. Som exempel på modern jazz hörde vi *Cecil Taylor: "Free Improvisation"*, piano. Han har uppträtt på Pori jazz med en 1,5 timmes konsert och två stycken varav det senare varade bara 5 minuter!

Till sist: en tillbakablick.

Vi hörde *Clifford Brown* på trumpet i "*Gertrude's Bounce*" 1956, skriven av pianisten Richie Powell för kvintett och ett exempel på "glad jazz". Brown var 50-tals trumpetist och en skötsam musiker, använde ingen alkohol men omkom i en bilolycka vid 25 år – har gett ett visst fotavtryck inom jazzen med ett flertal inspelningar. Stycket var verkligen gläntigt!

Refererat av Maria Simberg-Sörensen

Margareta Blomqvist, ny styrelsemedlem från 2020

Föddes med efternamnet Borg i Tenala hösten 1951. Flyttade till Pargas sommaren 1956 med föräldrar och syskon. Student från Pargas Svenska Samskola.

Diplomkorrespondent från Handelshögskolan vid Åbo Akademi. Efter nästan fyrtio år i huvudstadsregionen återinflyttad till Pargas 2011 tillsammans med min make Dick Blomqvist till hans föräldragård i Granvik. Dick avled plötsligt till min och familjens stora sorg hösten 2017. Har två döttrar, en i Esbo och en i Uppsala. Fyra flickbarnbarn.

Har kommit att ägna hela mitt yrkesliv åt affärsvärlden och storindustrin. Inledde min bana

som sommarpraktikant vid Pargas Kalks huvudkontor i Pargas 1974. Flyttade 1975 till Helsingfors och jobbade åren 1976 - 2002 som sekreterare, först inom koncernledningen, sedan för tre koncernchefer, vid Parteks kontor i Munksnäs och sedermera Sörnäs. Från och med hösten 2002 fram till min pensionering 2011 innehade jag posten som sekreterare för hissbolaget KONEs styrelseordförande. Är glad över att åter få bo i världens vackraste skärgård, få tala mitt modersmål och här i vår stad kunna både sjunga i kör (för närvarande ordförande för Pargas Sängen) och bowla. Spelar litet piano, läser rätt mycket och har numera också ett gryende intresse för släktforskning. Bor fortfarande i Granvik, där gårdens åkrar uthyrda, men där ändå mångahanda praktiska göromål håller mig sysselsatt i vardagen

Styrelsens sammansättning och funktionärer 2019

Ordförande	Mikael Reuter mikael@undala.fi	040 552 49 78
Vice ordförande	Kristina von Weissenberg kristinavw@parnet.fi	040 455 0655
Sekreterare	Vivan Norring-Nyström ia@norrskata.com	0500 83 74 38
Skattmästare	Bror Berg laban1234@gmail.com	040 560 19 38
Övriga ledamöter	Gunnel Jansson jansson.gunnel@parnet.fi	040 595 72 03
	Stig Kavander swkavander@gmail.com	0400 22 21 87
	Kurt Lindroos kurt.lindroos475@hotmail.fi	0500 59 40 45
	Kari Penttinen kari@esnet.fi	050 511 97 77
	Maria Simberg-Sörensen maria.ss@parnet.fi	040 825 50 39

Funktionärer

Medlemssekreterare	Kurt Lindroos	(se ovan)
Mediekontakt	Gunnel Jansson	(se ovan)
Foto/klippbok	Stig Kavander	(se ovan)
Teknikansvarig	Kari Penttinen	(se ovan)
Resegruppen	Clara Kronqvist-Sundström, ordf. kronqvistclara@gmail.com	040 867 19 48
	Anita Sjöholm, medlem sjoholmani@gmail.com	050 307 16 99
	Gunnel Jansson, medlem	(se ovan)
	Asta Lindholm, mentor lindastae@gmail.com	040 575 31 20
Parentesens redaktion	Maria Simberg-Sörensen Kristina von Weissenberg	
Parentesens ombrytning	Carl-Gustav Nygårdas	
Webbansvarig	Carl-Gustav Nygårdas carlgustav.nygardas@gmail.com	040 507 14 61
IT-stödperson:	Pentti Nyström pena@norrskata.com	050 566 70 35
Medlem av SPF:S arbetsutskott	Mikael Reuter	(se ovan)
Medlem av SPF:s resekommitté	Asta Lindholm	(se ovan)

Nya medlemmar kan anmäla sig direkt till medlemssekreteraren

Kurt Lindroos 0500 59 40 45 kurt.lindroos475@hotmail.fi eller till föreningens sekreterare **Vivan Norring-Nyström**, 0500 837 438 ia@norrskata.com eller via webben.

HOBBYGRUPPER

Boule, IT, konst, musik och trädgård enligt separata kallelser från gruppledarna

Boccia/Boule	Estrid Enlund	050 346 35 70	essi.enlund@outlook.com
Bowling	Seppo Rajamäki	0400 46 91 92	seppo.rajamaki1@gmail.com
Bridge	Per Österman	0400 21 14 52	per.osterman@parnet.fi
Fotogrupp	Lorenz Michael	0400 23 31 43	losse.michael@gmail.com
Fågelskådning	Marcus Duncker	040 552 11 00	duncker.marcus@gmail.com
Da Capo			
Encore	Maria Simberg-Sörensen	040 825 50 39	maria.ss@parnet.fi
Konst			
Stavgång	Rainer Wahtera	040 091 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
Trädgård			
Vattengympa	Kari Penttinen	050 511 97 77	kari@esnet.fi
IT-grupperna	Pentti Nyström	050 566 70 35	pena@norrskata.com
Litterära salongen	Stina Engblom-Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
Släktforskarna	Gustav Sundström	050 505 15 22	sundstroms@parnet.fi

Släktforskargruppen träffas i allmänhet udda veckor i Seniorum tisdagar kl. 13.

Fotogruppen träffas varannan tisdag i Seniorum kl. 17. Se närmare på hemsidan.

Bridgeklubben efterlyser flera spelare. Kontakta Per Österman, 0400 21 14 52

Följ med hemsidans. www.pargas.sfpension.fi händelsekalender eller föreningens Facebooksida *Pargas svenska pensionärer*. Många grupper informerar där om aktuella händelser.

Programgrupperna och gruppledarna för PSP:s månadsträffar

1. Beni von Weissenberg	040 545 14 35	benivw@parnet.fi
2. Mårten Malmlund	0400 71 03 12	marten.malmlund@gmail.com
3. Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
4. Rainer Wahtera	0400 91 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
5. Rose-Marie Lindroos	050 562 54 10	rose.marie48@hotmail.fi
Kurt Lindroos	0500 59 40 45	kurt.lindroos475@hotmail.fi
6. Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
7. Christina Ahlsund	040 759 90 52	cahlsund@parnet.fi
Arvo Björkroth	044 564 93 51	arvobjorkroth@yahoo.com
8. Obesatt		
9. Carita Karlsson	045 641 52 66	tiitikarlsson@gmail.com
10. Siv Nygårdas	040 574 24 31	siv.nygardas@gmail.com
Aino Mattsson	040 844 06 98	aino.mattsson42@gmail.com

RESOR VÅREN 2020

Stadsresa till Salo onsdagen den 29.01.2020

Start kl. 09.00. från Bustis. Framme i Salo dricker vi kaffe och får en guidad rundtur i Veturitalli konstmuseum, varefter vi åker till Halikko kyrka för ett kort besök. Lunch på restaurang Kastu i Salo, varefter vi besöker till Salo elektronikmuseum där vi också får guidning.

Kanske ännu en kaffe i Designhill, så klarar vi hemfärden! Tillbaka i Pargas ca 16.30. Resan pris 40 €, vari ingår kaffe i Veturitalli, lunch, inträdesbiljetter, guidningar och resa.

Resan betalas en vecka i förväg, senast 22.01.20 till Resekontot.

Robin Hood, musikal, Fallåker i Esbo, lördagen den 29.02.2020

Start kl. 13.30 från Bustis. Föreställningen börjar kl.16.00, kaffe i pausen. Åter i Pargas ca kl. 20.30. Resans pris 40 €, i detta ingår biljett, kaffe i pausen och resa. Anmäl senast den 31.01. 20 om Du vill komma med på teater och betala resan senast den 22.02.20. till Resekontot.

Hemlig resa, tisdagen den 24.03.2020

Start kl. 08.00 från Bustis. Åter i Pargas ca kl. 17.00. Resans pris är ännu öppet

CANDIDE, Leonard Bernsteins operett, 4.4.2020 ÅST kl. 15.

Start från Bustis kl. 14.00. Biljetten kostar 65 €, gemensam bussresa tillkommer. Anmälan senast den 4.2.2020.

Leonard Bernsteins operett Candide uppfördes under Bernsteins jubileumsår, hösten 2018, för första gången på 40 år i Helsingfors. Produktionen, som sågs på Savoy-teaterns scen, rosades av både publiken och kritikerkåren. Nu framförs denna högklassiga uppsättning i Åbo, på Åbo Svenska Teaters Stora scen, under våren 2020.

Handlingen i Candide baseras på Voltaires berömda roman. Operettversionens libretto är knivskarpt, och både humorn och intrigen fungerar även idag. Regissören Tuomas Parkkinen har skapat en underhållande och charmerande dramatiserad regi. Verket lämpar sig för vänner av såväl opera som operett och musikal.

Som solister lyser bl.a. Tero Harjunniemi, Kaisa Ranta, Heikki Kilpeläinen, Annami Hylkilä, Heikki Halinen och Heli Immonen.

Kapellmästare Jonas Rannila leder Åbo filharmoniska orkester samt Candide-kören, som satts ihop enkom för denna produktion. För den nya finska översättningen står Auli Särkiö-Pitkänen. Föreställningen textas på både svenska och finska.

Operettens längd är ca. 2h 40 min inklusive paus.

Produktion: HI Music Productions i samarbete med Åbo filharmoniska orkester, Åbo musikfestspel och Åbo Svenska Teater.

Utfärd till Finlands sydligaste bebodda ö - Utö torsdagen 23.4. – lördagen 25.4.2020

tillsammans med Åbo pensionärsklubb.

Pris 290€ /pers (priset förutsätter minst 20 deltagare). Tillägg för enkelrum 70€. I priset ingår bussresorna, hotellövernattningen med frukost (2 nätter), guidningen på Utö, 3 x måltid (lunch och 2 gånger middag).

Observera: Alla 15 hotellrummen på Utö Havshotell är reserverade för oss. Om alla delar rum ryms de första 30 personerna med på resan.

Tag med på resan: Tänk på att det är kallt och eventuellt blåsigt i skärgården i april. Klädsel därefter. Bekväma skor är ett måste.

Anmälningarna tas emot och information ges av Clara Kronqvist-Sundström, Pargas Svenska Pensionärsförening, tel. 040 867 1948, kronqvistclara@gmail.com samt via hemsidans reseanmälan.

OBS! Pengarna som betalats för Lillajulskryssningen betalas nu tillbaka. Vänligen meddela till Clara antingen per telefon eller e-post ert kontonummer så betalas pengarna in på ert konto.

Anmälan och frågor.

Om inte annat meddelas startar bussen alltid från busstationen och kör Kalkvägen. Meddela var du stiger på. Meddela också om eventuell diet samt allergier vid anmälan. Kom också ihåg dagliga mediciner och ta med mera än det som behövs för den angivna tiden för resan.

Kom ihåg att anmälan är bindande och observera också att om resan görs med buss, bör hela resans pris betalas även om egen bil används.

Ändringar meddelas i PK under Föreningsnytt och på hemsidan.

Kontakta oss. Före månadsmötet sitter vi kl. 12–13 och tar emot anmälningar. Anmälan är alltid bindande.

Betalningen görs hädanefter på föreningens resekonto **FI21 6601 0010 0803 07**. Skriv alltid namn och ex. Hemlig resa, Estland etc. eller datum för resan som meddelande vid betalning vilket gör den enklare att identifiera.

Ordförandens spalt

Det känns lite enahanda att varje år i december skriva att ännu ett år har gått till ända, men så är det ju – åren kommer och åren går. Och som vanligt kan jag konstatera att det har varit ett huvudsakligen lyckat år för vår förening. Vi har fått pris av förbundet för vårt ökade medlemsantal, och vi har haft en livlig verksamhet. Självt minns jag särskilt den lyckade resan till Madeira i april. För allt detta kan vi tacka alla dem som aktivt har ställt upp: en engagerad styrelse, olika funktionärer, Parentesens redaktion, reseledare, hobbygruppernas ledare, programgrupperna ... Också det åboländska pensionärssamarbetet fortsätter aktivt. En gemensam åboländsk pensionärsträff ordnades här i Pargas i maj, och i september hade vi besök av representanter för de österbottniska föreningarna, likaså här i Pargas. Samarbetet med dem ska fortsätta i vår då vi från

Åbolands sida besöker Österbotten för att fortsätta utbyta erfarenheter. Avslutningsvis vill jag rikta ett varmt tack till vår styrelseledamot och vice ordförande Kristina von Weissenberg som nu avgår efter många aktiva år, bl.a. som redaktör för Parentesen. Ett tack går likaså till den resegrupp som har ordnat så många fina resor under årens lopp: Asta Lindholm, Rauni Schleutker och Aino Mattsson. Samtidigt önskar jag vår nya styrelseledamot Margareta Blomqvist välkommen i styrelsearbetet. Nästa år gäller det att hitta en ny ordförande och flera nya styrelseledamöter i stället för dem som enligt stadgarna måste avgå. Slutligen får jag önska alla en riktigt god jul och ett gott nytt år! Vi jobbar vidare!

Mikael Reuter

Stavvandringarna 2019

Stavgångsgruppen eller "antikrundan" höll genomgång av årets vandringar den 18 november i Seniorum. Sexton deltagare mötte upp till den intressanta repetitionen. Siffran sexton är magisk, för det är snittdeltagarantalet på vandringarna under året. Totalt har 24 vandrare deltagit under vårens fem vandringar och 26 vandrare under höstens fem vandringar.

Tack vare den lokalgeografiskt kunniga dragaren, Rainer Wahtera har vandrarna fått lära sig mycket om vår hemstad Pargas. Man har lätt uppfattningen Pargas industrier är "Pargas Kalk" med dess avknoppningar, men i nästan varje by vi besökt har vi hittat eller kunnat ana oss till märken efter ett sågverk, tegelbruk eller mejeri.

Vi inledde vårsäsongen med ett sakta och försiktigt ta oss upp på Hundbanan för i skuggiga partier låg det ännu snö och is. Från Hundbananman har man en ypperlig utsikt över "Pargas Kalk" och centrala Pargas. Man kunde även skönja konturer av byggnader i Åbo. Bilden visar hundbanan för länge sedan

I Gunnarsnäs förvånades många av den stora bebyggelsen i skogarna när vi vandrade ned till stranden. Vi såg också resterna av en järnvägsvall som funnits för att transportera lera till Sandfall tegelbruk.

Följande i tur var Sandfall och Fagernäs där Arvo Björkroth guidade oss. Kvar fanns endast en byggnad som används som lagerhall där en gång funnits tegelbruk och till och med arbetarbostäder. Vi vandrade också igenom Sahojen laivaus området.

I Hyvilemp hittade vi också grunderna till ett tegelbruk. Flera av deltagarna hade själv upplevt tegelbruket och anekdoter radades upp på band.

Vårens sista vandring gick till Las Pargas och Salsejde där vi såg en nedlagd restaurangverksamhet och en transportled för cement. I tiderna planerade man att gräva en kanal som skulle förbinda cementfabriken med Erstan för att underlätta transporterna.

Hösten började vi med Vallis och Skyttala. Hembygdsmuseet i Skyttala är en undangömd oas för dem som vill se hur man levde på 1800 och början av 1900 talet.

I Lemlax blev vi varmt mottagna av Marjukka och Carl-Göran af Heurlin. De förevisade Lemlax gård med det fina sädesmagasinet. Därifrån vandrade vi ner till Fallet där vi beundrade den fina sandstranden. I Fallet har det funnits en såg med ett eget samhälle omkring. Kvar finns arbetarbostäder där det även funnits butik en gång i tiden. I närheten av Fallet finns också en något utmanande naturstig, som vi vandrade längs.

I Mågby vandrade vi förbi Mågby gård ner till stranden där en ångbåtsbrygga funnits en gång i tiden. Vid gården har funnits ett mejeri och rökeri som någon av deltagarna även hunnit besöka. Vid stranden stötte vi på f.d. stadsdirektören Peik Eklund, som hade många skrönor att berätta om Mågby området. Här har också funnits ett tegelbruk och man kan skönja lertaget i naturen. Ångbåtshamnen fungerade även som en viktig ”importhamn” under förbudstiden.

På Mielisholm eller Holmo som ön också kallades i kyrkböckerna bekantade vi oss med byacentrum där folkskolan (bilden) varit inhyst framtill 1954 i Norrby gård. Ön är en fin representant för en levande landsbygd. Här finns idag fungerande jordbruk med djuruppfödning och också modern industri i form av NorColour. Vi fick också besöka företaget som tillverkar färgkartor för målfärgsindustrin och har ett tiotal anställda.

I Airisto på Stormälölandet vandrade vi längs en sandås med fina vandringsleder backe upp och backe ner med vackert inplacerade villor. Man hade svårt att föreställa sig att här också har funnits ett sågverk en gång i tiden.

Nästa vår, när vädret tillåter, börjar utforskningen av nya mål igen.

Text: Carl-Gustav Nygårdas, Foton: Rainer Wahteras samling, Barbro Lauren, Annika Loman, Gun Nordin

ÖPPETTIDER:

<i>Måndag</i>	<i>stängt</i>
<i>Tisdag-fredag</i>	<i>10.00 – 17.00</i>
<i>Lördag</i>	<i>09.00 – 13.00</i>
<i>Söndag</i>	<i>stängt</i>

LUNCH & VEIKKAUS

OBS!! NY ADRESS

Kalkhamnsvägen 2, 21600 Pargas
Telefon 050-43 99 500

ÖPPET:

<i>Måndag-fredag</i>	<i>07.00 – 18.00</i>
<i>Lördag</i>	<i>08.00 – 18.00</i>
<i>Söndag</i>	<i>08.00 – 16.00</i>